

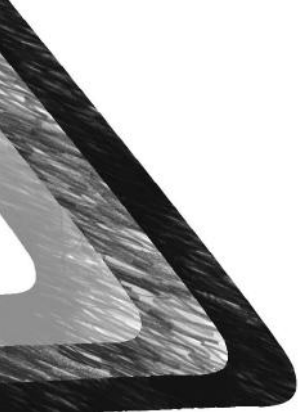
TEATR LALKI
TĘCZA

TYLKO
JEDEN
DZIEŃ

PRACOWNIA EDUKACJI TEATRALNEJ
MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

Publikację dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Opracowanie metodyczne

Katarzyna Piwońska

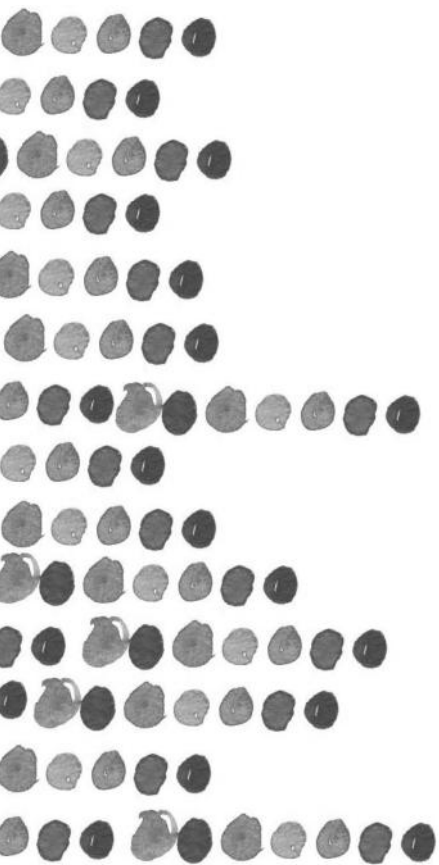
oraz

Patrycja Nowak Moszczyńska

Joanna Stoike Stempkowska

Opracowanie graficzne

Magdalena Katolik

Wstęp

Zeszyt zawiera zestaw scenariuszy, które są propozycją pracy na lekcji wokół spektaklu z repertuaru Teatru „Tęcza” – „TYLKO JEDEN DZIEŃ”.

Nie chcemy młodym widzom sugerować, co powinni w spektaklu zobaczyć i jak to zinterpretować – przeciwnie: proponujemy lekcje, które umożliwiają im wypowiedzenie tego, co sami zauważyli, odebrali. Dlatego zebrane tu pomysły na zajęcia nie zawierają gotowych interpretacji – składają się z ćwiczeń rozgrzewkowych i zadań, które mają pomóc uczniom samodzielnie zmierzyć się z tematami podejmowanymi w poszczególnych przedstawieniach. Kolejne sekwencje działań stwarzają okazję do przyjrzenia się uważnie swojemu odbiorowi i skonfrontowanie go ze spostrzeżeniami koleżanek i kolegów z klasy, co pozwala zbudować wielowymiarowy ogląd spektaklu.

Ten zestaw scenariuszy został zbudowany według założenia, że wykorzystanie metod teatralnych do pracy na lekcji dopiero podane wspólnej lub indywidualnej refleksji pozwala uczniom lepiej zrozumieć swoje doświadczenie, a przez to rozwijać się. Dlatego poszczególnym ćwiczeniom towarzyszą zestawy pytań skonstruowane tak, aby po twórczym działaniu uczestnicy mogli się przyjrzeć mu z krytycznej perspektywy.

Każdy scenariusz stanowi samodzielną całość – można je jednak modyfikować, wybierając tylko określone elementy lub łącząc je między sobą. Mamy nadzieję, że zaproponowane ćwiczenia staną się także inspiracją podczas budowania własnych lekcji na inne tematy.

Lekcja pierwsza

Do przeprowadzenia przed obejrzeniem spektaklu „TYLKO JEDEN DZIEŃ” dla klas 1-3 szkoły podstawowej.

Temat: Na rozstaju dróg.

Rozgrzewka

Poproś uczniów, by stanęli w sali w rozproszeniu. Powiedz, że tym razem na początku zajęć zamiast witać się, będą się żegnać. Poproś, by spróbowali pożegnać jak najwięcej osób, pamiętając o tym, że za każdym razem muszą wymyślić inny rodzaj pożegnania.

Wariant rozgrzewki

Możesz też wprowadzić inną regułę – uczniowie chodzą po sali w rozsypce i na Twoje kłaśnięcie dobierają się w pary. Ich zadaniem jest pożegnać się w sposób, który pasuje do podanego przez Ciebie hasła.

Przykładowe hasła: serdeczne pożegnanie, rozstanie na moment, pożegnanie z nielubianą osobą, pożegnanie dorosłych, pożegnanie z kolegami po lekcjach, rozstanie na zawsze.

Po zakończeniu ćwiczenia krótko porozmawiajcie o tym, czy zawsze pożegnania wyglądają tak samo.

Co ma wpływ na to, jak się ludzie żegnają? Od czego zależą emocje z tym związane?

Zadanie

Etap I

Zaproś, by dzieci usiadły w ławkach i rozdaj im przybory do rysowania. Poproś, by przypomniły sobie, czy w znanych im baśniach, legendach, książkach, opowieściach, filmach bohaterowie musieli się z kimś rozstać – byli rozdzieleni na jakiś czas lub stracili kogoś na zawsze. Niech każdy wybierze jedną taką postać i narysuje ją.

Etap II

Poproś uczniów, by zabrali karty ze swoimi postaciami i usiedli w kole. Niech wszyscy po kolei opowiedzą o tym, jakich bohaterów przedstawiają ich obrazki i o tym, z kim i dlaczego dana postać musiała się rozstać. *Co wtedy czuła? Jak sobie z tym radziła? Możesz też zaaranżować tę sytuację w mniejszych zespołach – np. w czwórkach. Poproś uczniów, by dopisali na kartach z postaciami, co pomogło im przejść przez rozłąkę?*

Etap III

Powiedz dzieciom, że niestety rozłąka nie jest tym, z czym tylko mierzą się fikcyjni bohaterowie – spotyka to każdego z nas. Porozmawiaj chwilę z uczniami o tym, *czy według nich na rozłąkę można się jakoś przygotować? Od czego to zależy?*

Wariant zadania

Na zajęciach po obejrzeniu spektaklu wróć do tego tematu i zapytaj, w jaki sposób chcieli sobie poradzić z rozstawaniem z łątką bohaterowie spektaklu. *Jakie skutki przynosiły ich sposoby? Co im pomogło zaakceptować rozstanie?*

Lekcja druga

Do przeprowadzenia po obejrzeniu spektaklu „TYLKO JEDEN DZIEŃ” dla klas 1-3 szkoły podstawowej.

Temat: Tylko jeden dzień - różne punkty widzenia.

Rozgrzewka

Stań z uczniami w kole. Zapytaj ich, jakie emocje towarzyszyły im, podczas oglądania spektaklu „TYLKO JEDEN DZIEŃ” w różnych momentach. Spróbujcie wymienić ich jak najwięcej.

Następnie za pomocą taśmy malarskiej podzielcie salę na trzy lub cztery strefy i przyporządkujcie im podane przez Was emocje (np. strefa radości, wesołości, zabawy, euforii, strefa złości, zdenerwowania, strefa smutku, wzruszenia – w zależności od tego, jakie emocje podadzą dzieci).

Poproś, by uczestnicy zaczęli spacer po sali w różnych kierunkach i tempach. Zaznacz, by zwracali uwagę, w jakiej strefie się znajdują i dopasowywali sposób poruszania się do emocji, które tam umieściliście. *Jak porusza się ktoś, komu jest smutno, a jak ktoś przestraszony?*

Powiedz, że na Twoje klaśnięcie wszyscy zatrzymają się i robią minę, która kojarzy im się z emocjami ze strefy, w której właśnie stoją. Powtórz zatrzymanie jeszcze dwa razy – prosząc o gest, a na koniec o dźwięk związany ze strefą.

Zadanie

Etap I

Rozłóż pomiędzy uczniów kartki z głównymi bohaterami spektaklu – Dzikim, Lisem i Łątką. Poproś, by dobrali się w takie trójki, w których każdy uczeń wylosował innego bohatera.

Następnie powiedz, że w zespołach rozpoczniecie wędrowkę po kolejnych strefach, rozmawiając o Waszych bohaterach – poproś, by grupy zajęły miejsca w wyznaczonych w sali obszarach (ta sama lub zbliżona ilość trójek w każdym).

Etap II

Zapowiedz, że zajmiecie się teraz dniem, który bohaterowie spędzili wspólnie, przyglądając się ich emocjom.

Zadaniem zespołu jest opowiedzieć o tym, w jakich momentach w spektaklu poszczególni bohaterowie mogli odczuwać emocje wymienione w strefie, w której się znajdują. *Kiedy i z jakiego powodu? Po czym można było to rozpoznać?*

Daj na to zespołom kilka minut – tak, by każda osoba miała czas opowiedzieć o swoim bohaterze. Następnie poproś, by grupy przemieściły się do kolejnych stref i poszukały wydarzeń, które mogły wywoływać ten rodzaj uczuć.

Rozmowy przebiegają tak, jak w pierwszej strefie, aż do momentu, kiedy zespoły odwiedzą wszystkie pola.

Etap III

Rozdaj uczniom kartki A4. Zapytaj, czy wiedzą, czym jest dziennik. Jeśli nie, wyjaśnij im krótko.

Następnie poproś, by każdy z uczniów na otrzymanej kartce przygotował w imieniu wybranego przez siebie bohatera wpis do dziennika ze spędzonego wspólnie z innymi dnia. *Co mogłoby się znaleźć w zapiskach Dzika, Łątki i Lisa? Na czym się skupią, co szczególnie chcieliby utrwalić, by wrócić wspomnieniami za jakiś czas?*

Zaproś chętnych uczniów, do przeczytania swoich wpisów. Porozmawiaj z uczniami, *jakie są inne sposoby zatrzymywania, utrwalania ważnych chwil – co możemy robić, by je zachować.*

Lekcja trzecia

Do przeprowadzenia po obejrzeniu spektaklu „TYLKO JEDEN DZIEŃ” dla klas 1-3 szkoły podstawowej.

Temat: Jedyny taki dzień.

Rozgrzewka

Poproś dzieci, by zastanowiły się, jaką aktywność mogłyby zaproponować Łątkę, gdyby ją spotkały w jej jedyny dzień – *co mogłyby razem z nią robić?*

Niech każdy wymyśli swoją czynność oraz w jaki sposób mógłby ją pokazać bez słów, ale nie zdradza jeszcze tego pozostałym. Następnie połącz dzieci w zespoły czteroosobowe – niech odgadną, jak poszczególni członkowie grup chcieliby spędzić dzień z Łątką.

Wariant rozgrzewki

Możesz zaproponować, aby zespoły na podstawie swoich pomysłów przygotowały scenki pt. „**Nasz dzień z Łątką**”, w której wykorzystają wszystkie swoje pomysły.

Zadanie

Etap I

Poproś uczniów, by narysowali na kartce A4 wybrany moment z życia łątki – taki, który najbardziej zapamiętali lub jest dla nich najważniejszy.

Następnie poproś, by uczniowie porozmawiali ze sobą w parach (np. w ławce) o tym, które wydarzenie wybrali i dlaczego. Niech zastanowią się wspólnie nad tytułami dla przygotowanych rysunków i zapiszą je.

Etap II

Zawieś w klasie sznurek biegnący przez całą długość sali. Postarajcie się ułożyć przygotowane przez Was rysunki chronologicznie (przypinajcie prace klamerkami do sznurka, możecie też skorzystać ze ściany i taśmy malarskiej) – stwórzcie w ten sposób album pamiątkowy zbierający jedyny dzień łątki.

Przyjrzyj się mu razem z grupą – *jakie wydarzenia się w nim znalazły? Czy jakiś moment pojawił się na wielu rysunkach? Jak uczniowie myślą, czemu właśnie ta/te sytuacja/e? Może pominęliście jakieś ważne wydarzenia?*

Zapytaj uczniów, jakich momentów im brakuje. Porozmawiajcie o nich i dodajcie je na osi.

Etap III

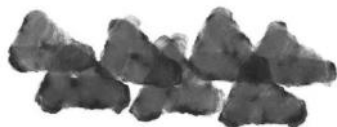
Poproś, by uczestnicy stanęli przy rysunkach, które najbardziej ich zaintrygowały.

Następnie podziel sznurek na mniej więcej równe odcinki (lub o równej liczbie osób) – w ten sposób powstaną zespoły. Powiedz, że teraz zadaniem uczniów będzie uzupełnienie albumu o coś, czego nie widać: o emocje, uczucia, wrażenia, czyli to, co wewnątrz.

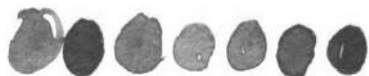
Poproś uczniów, aby z przygotowanych przez Ciebie materiałów (kolorowe włóczki, tkaniny różnobarwne, skrawki materiałów, różnokolorowe kartki papieru, bibuła), spróbowali zilustrować nastrój, który towarzyszy ich etapowi.

Mogą wykonać dowolne obiekty samodzielnie, ważne jednak, żeby najpierw naradzili się jako zespół, co według nich powinno się pojawić, by dobrze scharakteryzować nastroje związane z tym etapem – *jakie kolory, jaki rodzaj materiałów, jakie kształty?*

Na koniec obejrzyjcie wspólnie wykonaną pracę – *jak wygląda album łątki wzbogacony o nastroje i emocje? Co dodane elementy mówią o kolejnych etapach?*

Lekcja po spektaklu

Do przeprowadzenia po obejrzeniu dowolnego przedstawienia.

Poproś uczniów o to, by stanęli w dwóch kołach (wewnętrznym i zewnętrznym). Niech osoby z obu kręgów zwrócą się twarzami do siebie. Powiedz, że ich zadaniem będzie przeprowadzenie w parach dwuminutowych rozmów na podane przez Ciebie hasła. Po każdej z nich osoby z wewnętrznego kręgu przesuwają się o jedną osobę w lewo – tak by przy każdym temacie spotkać się z nowym rozmówcą. Po upływie dwóch minut daj znak do zmiany duetów. Poniżej znajdują się hasła do omówienia w parach:

Co było dla Ciebie najzabawniejszą rzeczą w spektaklu? Co było dla Ciebie najbardziej nudnym elementem przedstawienia? Co w spektaklu było dla Ciebie najbardziej niezrozumiałe? Jaka sytuacja w spektaklu była dla Ciebie najbardziej poruszająca? Która wypowiedź, zdanie najbardziej zapadło Ci w pamięci? Która z postaci była dla Ciebie najciekawsza i dlaczego?

Zadanie

Etap I

Rozłóż przed uczniami wielki arkusz papieru i przybory do pisania i rysowania. Powiedz, że będziecie tworzyć mapę obejrzanego przedstawienia – każdy może na nią nanieść dowolne elementy, które z jego perspektywy były ważne (narysować postaci/sceny/elementy scenografii/rekwizyty, zapisać cytaty z ważnymi wypowiedziami bohaterów lub własne skojarzenia, myśli). Jeden uczeń może narysować kilka elementów. Zachęć uczniów do tego, by patrzyli, co zamieszczają koledzy i koleżanki i starali się dbać o spójność całej mapy. Daj uczniom maksymalnie dziesięć minut na tworzenie rysunków i zapisków.

Etap II

Zaproś klasę do „zwiedzania” Waszej pracy. Poproś, by wszyscy przyjrzeni się temu, co pojawiło się na arkuszu. Po chwili usiądźcie wokół narysowanej mapy.

Zaproś pierwszą chętną osobę, by powiedziała, jaki element umieściła na klasowym rysunku i dlaczego zdecydowała się właśnie na ten.

Następnie zachęć, by głos zabarała kolejna osoba, która wybrała ten sam element (lub związany z nim w jakiś sposób) i opowiedziała o swoim wyborze.

Ważne, by poznać motywacje każdej osoby – ponieważ te same elementy mogą pojawić się z zupełnie innych powodów.

Szukaj z uczniami powiązań pomiędzy poszczególnymi elementami mapy: przyjrzyjcie się wszystkim rysunkom i zapiskom na niej.

Możesz też dodawać wraz z uczniami dodatkowe elementy – np. strzałki, podpisy, tworzyć legendę – żeby pokazać relacje pomiędzy elementami mapy lub zapisać kolejne komentarze oraz wypowiedzi.

Wariant zadania dla grup starszych

Etap I

Usiądźcie w jednym kręgu. Rozdaj każdemu z uczniów pasek papieru i poproś, by dokończył na nim zdanie: *Dla mnie ten spektakl był o...*

Etap II

Zaproś uczniów do podzielenia się swoimi zdaniem. Stwórzcie z pasków mapę tematów, które dostrzeżecie w przedstawieniu – pogrupujcie poszczególne kartoniki w ten sposób, aby blisko siebie znalazły się zbliżone zagadnienia. W ten sposób niech uczniowie utworzą kilka grup (zgodnie z tym, w jakim miejscu umieścili swój pasek) – każda odpowiadająca jednemu obszarowi tematycznemu.

Etap III

Zaproś grupy do tego, by poszukały w spektaklu pięciu kluczowych momentów dla danego tematu – *w jakiej scenie po raz pierwszy pojawia się ten temat? Jak się w spektaklu rozwija? Która scena jest jego zamknięciem?*

Etap IV

Rozdaj zespołom duże arkusze papieru (najlepiej większe niż A3) i poproś, by przygotowały wspólnie własną wersję plakatu do obejrzanego spektaklu – tak, by w wybrany przez zespół sposób odnosił się do omówionego przez grupę tematu.

Etap V

Po skończonej pracy niech zespoły zaprezentują sobie wzajemnie plakaty – najpierw niech odbiorcy przedstawiają swoje skojarzenia i interpretacje, a następnie poproś o komentarz zespół autorów.

W podsumowaniu zaproś uczniów do porównania plakatów – nie skupiajcie się na warstwie artystycznej, ale na tym, *na co kładą nacisk, jakie uruchamiają skojarzenia, które aspekty przedstawienia zostają na nich uwypuklone i jak to może kształtować oczekiwania przyszłego widza.*

Drodzy Nauczyciele!

Cieszymy się że skorzystaliście z powyższych materiałów edukacyjnych i liczymy, że będą one inspiracją do dalszych teatralnych eksperymentów. Mamy nadzieję, że Pracownia Edukacji Teatralnej stanie się długofalowym projektem stanowiącym pomost pomiędzy kulturą i edukacją. Projektem, który udowodni, że jednocześnie mogą iść ze sobą w parze dobra rozrywka i mądry przekaz. Dzisiejsza misja teatru nie ogranicza się jedynie do prezentowania spektakli. Zadaniem tej instytucji jest unaocznianie ważnych społecznie problemów, a teatr wykorzystać można jako swojego rodzaju medium, dzięki któremu łatwiej poruszać trudne tematy. Teatr może dzięki temu stać się z jednej strony sprawczą instytucją, która wnika w przestrzenie szkolne z przesłaniem, a z drugiej strony tę kreatywną przestrzeń może udostępnić u siebie i dać miejsce do dyskusji, rozmów i rozważań.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**ODN
SŁUPSK**

CYFROWA VECTRA
TV SŁUPSK

**RADIO
SŁUPSK**

**GŁOS
POMORZA**

naszemiasto.

GP24.pl

Państwowy Teatr Lalki Tęcza
ul. Waryńskiego 2
76-200 Słupsk

E: spektakle.tecza@gmail.com
T: 601 962 305
T: 59 842 87 94

www.teatrlalkitecza.pl
www.facebook.com/teatrtecza